

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó:

Az Országos Erdészeti-Egyesület.

Szerkesztő:

Bedő Albert.

Megjelenik minden hónapban.

Husadik évfolyam.

IX. füzet.

1881. Szeptemberhó.

Előfizetési díj egy évre 8 frt. Az Országos Erdészeti-Egyesület azon alapító tagjai, kik legalább 150 frt alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is a 8 frt évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Oly alapító tagok, kik 150 frtnál kevesebbet alapítottak 3 frt kedvezményi árért járathatják.

 Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapestén, Lipotváros, Hold-utca, 21. szám, II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltenek.

Az erdőtörvény 37-ik §-ához.

Irta: S á g h y Kálmán, m. kir. al-erdőfelügyelő.

Az erdőtörvény egy igen fontos §-ára kívánom t. szaktársaim figyelmét fordítani és pedig azon irányban, hogy a jelen állapot mily mérvben felel meg az erdőtörvény intenciójának, és hogy ezen §-nak mennyiben felelhetünk meg a jövőben a jelen állapotok mellett; továbbá mi módon javíthatnánk a jelen állapotot annyira, hogy a jelzett §. c) pontjában kívánt eredmény a kitűzött időben teljeseen eléressék?

Az erdőtörvény fent jelzett §-a szerint ugyanis: „erdőőr, ki egyuttal a vadászatra való felügyeletet is gyakorolhatja, csak oly egyén lehet, a ki:

- a) feddhetlen életü,
- b) életének 24-ik évét betöltötte,

c) a 17. §-ban megnevezett birtokosok erdeiben e törvény kihirdetésétől számított 10 év letelte után kizárólag csak oly egyének lesznek alkalmazhatók, kik a fenn elősorolt kellékeken felül, bizonyítvánnyal képesek igazolni, hogy az erdőőri szak-

vizsgát a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi minister által, a belügyministerrel egyetértőleg kiadandó utasítás szerint jó sikerrel kiállották“.

Vizsgáljuk mindenek előtt, hogy jelen állapotunk mennyiben felel meg a törvény fentebbi kívánalmának?

Az 1875. évi statisztikai jegyzetek szerint a magyar birodalom összes erdőterülete 14.788,000 kataszteri holdra terjed. Ha már most megközelítőleg felveszem, hogy a fent kitett erdőterületen jelenleg 10.000 erdőőr van alkalmazva, továbbá, ha az 1876., 1878., 1879. és 1880. években sikerrel vizsgázott erdőőrök számából az évi átlagot képezem:

1876-ik évben képesített	39	erdőőr,
1878-ik	”	43	”
1879-ik	”	55	”
1880-ik	”	106	”
	összesen	<u>243</u>	erdőőr,

az évenként képesítették átlaga 61-et tesz ki.)*

Miután pedig 10.000 erdőőri létszám mellett, 30 évi átlagos szolgálati időt felvéve, 333 erdőőr szükséges, mihez képest a fent kiszámított átlagszám csak 18⁰/₀-ot tesz ki, ennek alapján megközelítőleg állithatom, hogy a jelenleg alkalmazott erdőőrök létszámából 15—21⁰/₀, vagyis 1500—2100 egyén szakképesített. Az erdőtvény azonban a szakképesített erdőőrök alkalmazását csakis az állam, a törvényhatóságok, községek, az egyházi testületek és egyházi személyek, valamint a volt urbéreszek kezén levő birtokon rendeli el. Nézzük tehát, mennyiben felel meg ezeknek a fent kiszámított szakképesített erdőőri létszám maximuma.

Ha számításom alapjául a szombathelyi kir. erdőfelügyelő-

*) Sajnos, hogy az előbbi években, az erdőőri szakvizsgák eredménye az „Erdészeti Lapok“-ban közölve nem lett, az 1877-ik évben tartott erdőőri szakvizsgák eredménye pedig csak részben közöltetett, s így csak 4 évet vehettem fel évi átlagom kiszámításának alapjául.

ség területét veszem fel, a melynek erdőállománya kereken 840.000 kataszteri hold, s a melyből az állam, az egyházi testületek és egyházi személyek, ugyszintén köz- és magán-alapítványokra esik :

10 ⁰ / ₀ , vagyis kikerekítve	90.000 hold,
32 ⁰ / ₀ hitbizományt képez	268.000 „
17 ⁰ / ₀ a községek és a volt urbéressek kezén van	144.000 „ tehát
<hr/> 59 ⁰ / ₀ , vagyis összesen	502.000 hold tartozik

az erdőtörvény 17. §-a alá. Ha már most ezen arányt alkalmazom, mint minimumot az ország többi kerületeinél is (már pedig azt bátran felvehetem, mert a többi kerületekben levő kincstári erdők nagy mennyisége aligha mégasabbbra nem szökteti a 17. §. alá tartozó erdőknek itt alapul felvett 58⁰/₀-ot azon eredményre jutok, hogy az ország összes erdőségei közül, kikerekítve 8,800.000 kataszteri hold esik az erdőtörvény 17. §-ának rendelkezése alá. Ezen erdőterület a fent felvett erdőőri létszámból, ugyanazon arányszámmal számítva, igényelne 5900 szakképesített erdőőrt; tehát a jelenleg képesítettek maximumául felvett 2100 szakképesített erdőőrhez még 3800 szakképzett erdőőr kívántatnék, hogy jelen állapotunk az erdőtörvény igényének megfelelő legyen.

Ezen alapon most már folytatom következtetéseimet. Lássuk, vajjon a jelen viszonyok mellett mily eredményt érhetünk el a legkedvezőbb feltevések esetén azon időpontban, a midőn az erdőtörvény idézett §-ának hatálya teljesen életbe lépett.

Midenekelőtt előre bocsátom, hogy ezen megelőző időszak tartama alatt a 17. §. alá tartozó tulajdonosok erdeiről, az erdőgazdasági üzemtervek benyújtatnak és egyuttal a jóváhagyások is legnagyobb részt megadatnak, egyszersmind az illető üzemtervekben szükségesnek jelölt erdőőri személyzet, vagy mint

elegendő meghagyatik, vagy ellenkező esetben szaporíttatni fog. *) Az üzemtervek készítése iránt kiadott utasításból, s egyáltalában az erdőtörvény szelleméből következtetve, valószínű azonban, hogy a jelenlegi erdőőr személyzet szaporíttatni fog, a fent számításba vett 5900 erdőőr tehát nem leend elégséges, mert legalább is minden 1000 holdra egy erdőőrt kellend alkalmazni. Ezen feltétel mellett a 17. §-ban felsorolt tulajdonosok erdőbirtokain az erdőőrök létszáma 8800 leend. Ezen létszámnak az erdőtörvény értelmében 10 év múlva, illetve most már 9 év múlva kell hogy minden egyes tagja szakképesített legyen. Vizsgáljuk, hogy mennyiben fogjuk ezt elérhetni.

Az előzményekben tett számításom szerint a jelenleg szakképesített erdőőrök maximuma 2100 egyén, és ha ezen számhoz hozzá adom még a hátra lévő 9 év alatt sikerrel képezendők számát, és pedig átlagul felvéve az idei legnagyobb eredményt, leend $106 \times 9 = 954$; tehát összesen leend 9 év múlva 3054 szakképesített műszaki segédszemélyzetünk; feltéve, hogy azok közül a jelzett évek során egy sem hal el, vagy válik szolgálatképtelenné.

Feltéve még azon legkedvezőbb esetet, hogy a vizsgázók száma a még hátralévő 2 év alatt progressiv fog szaporodni, p. u. azon arányban, mint az a számításom alapjául felvett évek eredményénél mutatkozott, vagyis ha felveszem, hogy a szakképesítettek száma évenként progressiv átlag 22 egyénnel fog szaporodni, ezen esetben a 9 év elmúltával 1944 szakképesített erdőőrrel leend többünk, vagyis az összes látszám 4044 leend, tehát még mindég 4756 egyénnel kevesebb.

Ebből látható, hogy a jelen viszonyok mellett a kívánt eredményt, nemcsak hogy nem fogjuk elérni, de meg sem

*) A szombathelyi erdőfelügyelőség kerületében lévő községi és urbéri erdők (144.000 hold) 950 község határában szétszóróttan fekszenek. Ezen erdők őrzésével jelenleg alig van 100 egyén megbizva, holott rendszeres erdőgazdaság mellett, annak idején legalább is 450 szakképesített erdőőr leend szükséges.

fogjuk közelíteni, annival kevésbé, mert hogy a kívánt szakképesített létszám eléressék, szükséges, hogy évenként legkevesebb 650 egyén, továbbá, hogy az elhaltak vagy szolgálatképtelenné váltak évenként utánpótlathassanak még legalább 250 egyén, tehát összesen 900 egyén az erdőőri szakvizsgát sikerrel állja ki.

A fentebbiek folytán kilátásunk leend arra, hogy az erdő-törvény idézett §-a alig fog teljesülhetni.

Ezen előreláthatólag bekövetkező nehézség enyhítésére, esetleg mellőzésére nagyban segíthetni vélnék az által, hogy minél előbb az ország különböző helyein erdőőri szakiskolák állittassanak fel, és így alkalom nyujtassék minél több magán-szolgálatban lévő erdőőrnek, vagy egyáltalában e pályára szándékozó egyéneknek magokat kiképeztetetni. Szükségesnek tartom itt felemlíteni, hogy az erdőőrök szakoktatása érdekében már az 1876., 1877. és 1878. években, az „Erdészeti Lapok“ hasábjain sok cikk jelent meg pro és contra, sőt az Országos Erdészeti Egyesület 1876. és 1877-iki nagygyűlésein ezen kérdés a megvitatás tárgyául felvételvé, e tárgyban külön, e célra választott szakbizottságtól kért véleményt, sőt az igazgató válaszmány részéről is ezen ügy többizben alapos megvitatás tárgya lett. Ezek folytán az Erdészeti Egyesület 1878. évi márcziushó 17-én a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministeriumhoz az erdőőrök szakoktatása ügyében előterjesztést tett; végre pedig ezek eredményéül tekinthető, hogy a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium f. évi 36.776. számú magas intézményének b) alatti pontjában, az országos erdészeti alap rendeltetésének egyik tárgyául, az ország különböző helyein felállítandó erdőőri szakiskolákat jelzi.

Ez „Erdészeti Lapok“ f. évi VI. füzetében közlött bizottsági jelentés szerint ujolag foglalkozott egyesületünk e tárgy-

gyal, az ott előadottakon kívül részemről még a következőket kívánám indítványozni :

A tanfolyamot elégségesnek tartanám egy évre szabni ki, legfeljebb másfél évre. Hosszabbra kiterjeszteni azért nem vélném tanácsosnak, mert ezen pályára amúgy is csak szegényebb sorsuak adnák magukat és így a hosszabb tanulási idő költségét nem volnának képesek fedezni, holott egy évre a szükséges költségeket mégis csak könnyebben előteremthetnék, esetleg pedig a már szolgálatban lévőket az erdőtörvény 17. §-a alá tartozó erdők birtokosainak egynémelyike, már saját érdekében is segitené annyiban, hogy azon évre fizetését folyósítaná! Azonfelül nem csekély előnyére lenne ezen intézetnek több állami ösztöndíj rendszeresítése 120—160 frt erejéig. A felvételhez szükséges előfeltételek lennének : a négy elemi osztály sikerrel végzése, továbbá egy gyakorlati év és a 18 éves életkor betöltése. Oly egyének pedig, kik a négy elemi osztályt nem végezték, és magukat az erdőőri szakiskolába felvétetni óhajtják, kötelesek legyenek felvételi vizsgát tenni.

A fentebbiekkel csak röviden kívántam nézetemet körvonalozni, minthogy az erdőőri szakoktatás módozatai a fönnebb idézetekben amúgy is eléggé meg lettek vitatva.

Továbbá, hogy elérjük, vagy legalább lehetőleg megközeleltük azon czélt, mely szerint 10 év, illetve 9 év multával az erdőtörvény 17. §-ában felsorolt tulajdonosok erdőbirtokain szükséges erdőőrök szakképesített egyének legyenek és hogy az ezek pótlására szükséges szakképesített erdőőrök évenként kikerüljenek, erre nézve az erdőőri szakiskoláknak mielőbbi életbeléptetésén kívül, még igen eredményesnek tartanám azt, ha az erdőtörvény 37. §-ának *b)* pontja oda módosíttatnék : „hogy erdőőr oly egyén lehet, ki életének 20-ik évét betöltötte.“ Továbbá, ha az *a)*, *b)* és *c)* pontokon kívül még egy pót pont is vétetnék fel azon értelemben : „hogy azon egyé-

nek, kik oly erdőbirtokon óhajtanak szolgálni, mely a törvény 17. §-a alá tartozik és 20 éves életkorukat még be nem töltötték, szintén alkalmaztathassanak, de csak mint erdőőrjelöltek (erdőlegény) minőségben életkoruk 17. évétől kezdve oly feltétel mellett, hogy 3 évi gyakorlat után kötelezve legyenek az erdőőri szakvizsga letételére, esetleg pedig az erdőőri szakiskolák felállítása után, egy évi gyakorlatot megelőzőleg kötelesek leendenek az erdőőri tanfolyamot bevégezni és azon-tul egy, esetleg két évi erdőőrjelölt minőségben való gyakorlati szolgálat után az erdőőri szakvizsgát letenni.

Az erdőtörvény 37. §-ának fentebbi értelemben leendő módosítását azon okból vélném czélszerűnek, mert a vizsgálatra jelentkezők közül sok egyén kérvénye utasítottatott vissza, vagy számtalan egyén nem is folyamodott azon okból, miután életök 24-ik évét még be nem töltötték, kik különben erdőőri szakvizsgákat szinte oly jól, talán még jobban kiállották volna, mint az engedélyt nyertek és fiatalabb koruk mellett is az erdőőri teendőknek épen ugy megfelelénének mint azok! Továbbá mert a törvény ezen korlátozásánál fogva az erdőőri pályára jelentkezők száma nagy mérvben fog apadni, azon okból, mert szolgálatukat egyéb magán erdőbirtokosnál kell megkezdeniök, hogy a törvényt szabta 3 évi gyakorlatot megszerezhessék és hogy 24 éves életkorukig fizetés mellett szolgálhassanak, már pedig, a kik ezen pályára szánják magukat, szolgálatukat legtöbb esetben 18 éves korukban — sőt hamarabb is — kezdik meg és rendesen szegényebb sorsuak; tehát nem igen leendenek anyagilag olyan helyzetben, hogy a 17. §. alá tartozó erdőbirtokon 24 éves korukig fizetés nélkül szolgálhassanak; az illető birtokos ismét nem lesz hajlandó oly egyéneknek fizetést adni, kiknek az erdőgazdasági tervben számlag meghatározott állásait a közigazgatási bizottság, a kellő qualificatio hiányánál fogva meg nem erősíti, illetve őket nem accep-

tálja, s így azután azon állapot áll be, hogy a kellő szakképesített egyének hiánya folytán a szükséges védszemélyzet hiányozni fog, minek hátránya kiszámíthatatlan leendő, vagy pedig az erdőőri állások nagyrészt ismét csak oly egyének fogják elfoglalni, kik nem szakképesítettek!

Ha ellenben a 37. §-nak fentebbi módosítása keresztülvitetnék, elérnők azt, hogy az erdőőri szakvizsgákra jelentkezők száma szaporodnék, továbbá, hogy ezen pályára jelentkezők sokkal számosabban lennének, miután már fiatalabb korban nyújt biztos és a miveltség azon fokán álló egyéneknek elég jövedelmes állást, és végre nem lesznek kénytelenek az illetők szolgálatukat előbb más magánbirtokon kezdeni meg és a szolgálatváltozás kellemetlenségeivel megküzdeni.

Új magpergető, lúcz- és erdei fenyőmag fejtésére.

Ismerteti: Kachelmann W.

Mily jelentékeny fontos ágát képezi erdészeti háztartásunknak az erdőfelújítás, az köztudomású dolog. Ismeretes az is, hogy mindenekelőtt jó, csirképes s főleg az éghajlati viszonyoknak leginkább megfelelő magra van szükség, ismeretes továbbá azon tény is, hogy a kereskedelem útján forgalomba hozott mag a felsorolt kellékek egyik vagy másikának, rendszeren azonban egyikének sem szokott megfelelni, vagy ha némi részben meg is felel, úgy legalább nem azon részben, a mint azt, hasonló körülményeket, hasonló termési költségeket s hasonló munkaerőt feltéve, elérnünk lehetne. Ismeretesek e tekintetben azon káros befolyások is, melyek úgy a nem eléggé gondozott betakarítás, ápolás, szállítás, s hogy kimondjuk, a kereskedelem közegeinek nem mindég solid alapokon nyugvó eljárása folytán keletkeznek.

E hátrányok, valamint az erdőtenyésztésben azon sarkalatos elve: „a vetésre szánt magot kellő időben, ép, erőteljes